

De Brug Over in 2019

**Voor een passende overgang van
PO naar VO voor schooljaar 2018-2019**

**Samenwerkingsverbanden
Driegang (PO 28.16) & PasVOrm (VO 28.14)
Definitieve versie 4 juli 2018**

Inhoud

Voorwoord	p. 3
1. Jaarkalender met activiteiten	p. 4-8
2. Preventieve bespreking PO – VO	p. 8, 9
3. Keuzeproces & advies overgang PO – VO	p. 9-17
Middentoetsen	p. 13,14
Richtlijnen Leerrendementen en IQ	p. 15,16
4. Aanmelding & handleiding overdracht PO-VO via OSO	p. 17-20
Aanmeldprocedure	p. 17,18
Handleiding	p. 19
5. Verplichte eindtoets en Referentieniveaus	p. 20-23
6. Arrangementen VO & Toelaatbaarheidsverklaring voor VSO	p. 23, 24
7. Overzicht VO-scholen SWV PasVORM	p. 25-28
8. Overzicht bijlagen	p. 28

Bijlagen:

- 1. Handleiding voor de overdracht (p.19, ook apart)**
- 2. Onderwijskundig Rapport SWV'en (OKR) 2a** p. 29-33
OKR 2b (beide ook apart) p. 33,34
- 3. Handleiding OSO (apart pdf)**
- 4. Uitleg SOM Today Cum Laude over plaats v.d. leerling t.o.v. het advies van de basisschool. Te gebruiken voor terugrapportage.**
- 5. School Advies Formulier voor aanmelding bij VO-school (apart Word)**

Voor vragen over deze brochure en alles rond een passende overgang, kunt u contact opnemen met de coördinatoren van de kamers uit het **SWV PO Driegang 28.16:**

Henric Bezemer, Kamer Alblasserwaard-West, Korenbloemplaats 4, 2971 BH Bleskensgraaf, tel. 06-36003742, h.bezemer@driegang.nl

Herbert Schaap, Kamer Rivierengebied Midden Nederland, Hoefslag 6, 4205 NK Gorinchem, 06-24702173, h.schaap@driegangrm.nl

Piet Vogel, Kamer EC Rotonde, Dr. Hiemstralaan 77, 4205 KK Gorinchem, tel. 0183-624915; p.vogel@ec-rotonde.nl

Of voor **SWV PasVORM 28.14:**

Piet Franke Herman de Ruyterstraat 30, 4206 ZM Gorinchem, tel. 0183-660641; pfranke@swvpasvorm.nl

Met dank aan de werkgroepleden: Susanne Bekkers, Lars Bremekamp, Ron van Duffelen, Tom Kroon, Geerte Kooijman, Gerrit de Peuter, Arda Schakel, Wil Verhoeven.

Voorwoord

De Brug Over naar het Voortgezet Onderwijs.

Na al die jaren in het basisonderwijs is het dan zover: de overstap naar het Voortgezet Onderwijs. Voor veel leerlingen een speciaal moment in hun leven. Een nieuwe fase voor de puber en van groot belang voor zijn/haar ontwikkeling. De samenwerkingsverbanden Driegang PO en PasVOrm (hierna: SWV'en) zetten zich al jaren in voor een goede 'warme overdracht PO – VO', ook al voordat er sprake was van de Wet Passend Onderwijs. Warm is voor ons: elkaar en elkaars werk kennen, wederzijds schoolbezoek en overleg hebben over de leerlingen, hun talenten en hun ondersteuningsbehoeften. Intensief contact dus tussen de leverende PO-school, de ontvangende VO-school, leerling en ouders. Ook in de Ondersteuningsplannen van de SWV'en wordt dit belang benadrukt. De coördinatoren monitoren inhoud en proces, samen met een breed samengestelde werkgroep met functionarissen uit PO en VO. De focus ligt vooral op de overeenkomsten en afstemming vanuit een gezamenlijk beleid en ambitie.

Deze brochure De Brug Over is al jaren leidraad voor de professionals uit PO en VO. Om Passend Onderwijs te kunnen blijven realiseren passen we jaarlijks zaken aan door ervaringen, afspraken, wet- en regelgeving. Zo is gebleken dat telefonisch vooroverleg met de ortho's van SWV PasVOrm maakt dat er minder Preventieve besprekingen nodig zijn en dat de besprekingen zelf efficiënter verlopen. Ouders en leerlingen worden intensief betrokken bij de overgang naar het VO. PO-scholen hebben een grote verantwoordelijkheid m.b.t. het schooladvies en het aanleveren van de benodigde informatie via OKR en OPP. VO-scholen kunnen hierdoor leerlingen beter en sneller een passende onderwijsplek bieden.

Het terugrapporteren van VO-scholen aan het PO behoeft verbetering. PO-scholen en het IB-netwerk relateert deze feedback aan hun schooladviezen. De SWV'en adviseren ieder jaar terug te rapporteren, zodat we continu de vinger aan de pols kunnen houden. Het samenwerkingsverband VO is verantwoordelijk voor de toewijzing LWOO en de toelaatbaarheid voor PrO. SWV PasVOrm handhaaft voor schooljaar 2018-2019 de bekende criteria en procedures. Hiertoe worden weer Centrale Testdagen (NIO) georganiseerd. De procedures voor een toelaatsbaarheidsverklaring voor het VSO zijn hetzelfde gebleven.

De inschrijfdagen zijn positief ervaren. Uit de evaluatie komt vooral het persoonlijke contact met leerlingen en ouders en het inzicht in en overzicht van de nieuwe leerlingen naar voren. In 2019 organiseren de VO-scholen inschrijfdagen op 6 en 7 maart. We hopen zo weer snel voor iedere leerling een passende plek in het VO te kunnen realiseren.

De Centrale Eindtoets wordt in april afgenomen. De papieren Centrale eindtoets in week 16 op 16-18 april 2019, de Digitale adaptieve Centrale Eindtoets in week 16-20. We zullen de eventuele heroverwegingen en aanpassingen van het schooladvies ook nauwlettend volgen om de kwaliteit te kunnen borgen.

*SWV'en en scholen hopen dat de activiteiten uit deze brochure **De Brug Over in 2019** weer zorgen voor een variatie aan sterke verbindingen. Zodat onze jongeren zich in het VO op passende wijze verder kunnen ontwikkelen.*

De coördinatoren SWV Driegang en SWV PasVOrm & de werkgroep PO-VO. Op www.samenwerkingsverbandgorinchem.nl onder het kopje PO-VO staat een Afkortingen- en Begrippenlijst waarin verschillende termen m.b.t. passend onderwijs worden toegelicht. Op deze website zijn ook de brochure De Brug Over en alle bijlagen terug te vinden.

1. Jaarkalender met activiteiten voor een warme overdracht van PO naar VO en voor verbinding naar Passend Onderwijs

- 3 September **Versturen Brochure De Brug Over**
Doel: informeren van alle PO- en VO-scholen over de gezamenlijke afspraken en activiteiten ten behoeve van een passende overgang van PO naar VO in 2019.
Wie: SWV PO en VO
- September t/m
31 oktober **Telefonisch vooroverleg preventieve bespreking**
Doel: vroegtijdig inzicht krijgen in leerlingen met een complexe hulpvraag waarbij het PO inschat dat meer/specifieke ondersteuning nodig is in het VO, of van leerlingen waarbij problemen verwacht worden om hen op een passende plaats te krijgen in het VO. N.a.v. van het telefonisch overleg kan besloten worden tot *een preventieve bespreking (PB)* waarbij verschillende partijen met elkaar om de tafel gaan. Voor leerlingen die naar het VSO gaan is een PB verplicht omdat dit onderdeel is van de aanvraag van een TLV.
Wie: IB'er en leerkracht groep 7/8 en Expertiseteam SWV PasVOrm
- Voor 17 september **Terugkoppeling m.b.t. brugklasleerlingen vorig schooljaar**
Doel: informeren basisschool over het functioneren van leerlingen die zijn overgestapt naar het VO. Zicht krijgen en houden op de ontwikkeling van leerlingen en de adequaatheid van het advies van het PO. Dit maakt deel uit van de warme overdracht. Het terugkoppelen door het VO dient na 3 jaar VO te gebeuren. Het is echter *wenselijk dat dit ieder jaar plaatsvindt*. Doorgegeven wordt op welk niveau de leerling zit en of er sprake is van doublure.
Wie: contactpersonen VO met contactpersonen PO.
- Woensdag
17 oktober **Informatiemiddag te Hoornaar**
Doel: betrokkenen uit beide sectoren bijeen brengen om kennis en ervaringen uit de praktijk uit te wisselen en te delen.

Wie: professionals van PO en VO scholen, SWV 'en
- Oktober **Versturen brief aanmelden Centrale Testdagen aan PO-scholen**
Doel: mogelijkheid bieden voor aanmelden van PO-leerlingen die naar VO-scholen van SWV PasVOrm gaan, voor afname van de NIO (Nederlandse Intelligentie Test voor Onderwijsniveau) en NPV-J-2 tijdens *Centrale Testdagen*. Het gaat hier om de potentiële LWOO- en PrO-leerlingen. SWV PasVOrm heeft deze gegevens nodig voor het toekennen van een aanwijzing voor LWOO of toelaatbaarheid voor PrO.
Wie: PasVOrm namens beide SWV 'en.

November

Preventieve besprekingen (PB)

Doel: het gezamenlijk kijken naar de ondersteuningsbehoefte van leerlingen uit het PO en het adviseren m.b.t. mogelijkheden die perspectief kunnen bieden in het VO. Hierna is per leerling duidelijk wie welke stappen zet om een goede overgang van PO naar VO te realiseren. Het advies wordt vastgelegd.

Wie: orthopedagogen SWV PO en VO, notulist, leerkracht groep 8, IB'ers, AB'ers, contactpersonen VO, ouders en leerling.

November/
December

Centrale testdagen NIO en NPV-J-2

Doel: intelligentie- en sociaal emotioneel onderzoek t.b.v. (potentiële) LWOO/PrO leerlingen.

Wie: orthopedagogen SWV VO op diverse schoollocaties in onze regio.

Bekendmaking toegestane eindtoetsen PO

Doel: Ministerie geeft duidelijkheid over welke eindtoetsen PO zijn toegestaan naast de Centrale eindtoets van het CVTE. Zie H5.

Wie: Ministerie, PO-scholen

December

Voorlopig advies basisschool aan ouders

Wie: PO-scholen met ouders.

2de week januari

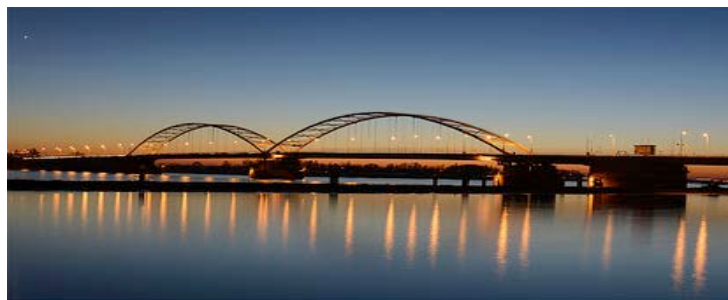
Verspreiden flyers m.b.t. aanmeldingsprocedure

De PO-school ontvangt een mail met daarin de nadere uitleg over de procedure m.b.t. inschrijving leerlingen op het VO. Hiervoor worden ook flyers verspreid over de PO-scholen. Zie verder H4.

Januari/februari

Open dagen VO-scholen

De SWV'en adviseren deze open dagen te spreiden zodat er voor ouders de mogelijkheid is om meerdere VO scholen te bezoeken.

Tot uiterlijk
1 maart

Oudergesprekken leerlingen groep 8

Wie: PO-scholen, ouders.

Definitief schooladvies verstrekken (schriftelijk) gebaseerd op gehele schoolloopbaan leerling

Doel: ouders kunnen hiermee een passende VO-school zoeken en VO-scholen kunnen leerlingen toelaten op basis van een gefundeerd schooladvies tot een van de schooltypen in het VO. Als een leerling door de ouders wordt aangemeld bij een VO-school die het onderwijs biedt dat bij het advies past, dan heeft die VO-school zorgplicht in de zin van de wet. Er is een uniform document, waarin de basisschool tekent voor het schooladvies dat ouders dan kunnen overhandigen aan de VO-school waar de leerling wordt aangemeld. (zie verder H4)

Wie: PO-scholen.

6 en 7 maart

Aanmelden van leerling bij een VO-school

Doel: Ouders kunnen hun kind aanmelden op de inschrijfdagen op **woensdag 6 en donderdag 7 maart 2019**. Dit geldt voor alle VO-scholen van de regio van SWV PasVOorm. Hiermee hopen we alle leerlingen op de gewenste en passende school, leerweg en/of niveau te kunnen plaatsen. Zie verder H4 en de sites van de VO-scholen.

Wie: ouders, PO-school en VO-school.

NB: de aanmelding voor PrO- en VSO-scholen gaat niet via deze inschrijfdagen. Zie ook H3, H4 en H6.

Voor 15 maart

Optie: Trainingsbijeenkomst OSO

De samenwerkingsverbanden bieden een trainingsbijeenkomst OSO aan voor PO/VO-personeel dat verantwoordelijk is voor de informatieoverdracht. Er wordt dan technische ondersteuning geboden bij het uitwisselen van de gegevens met behulp van OSO. Het is een werkbijeenkomst, waarbij direct leerlinggegevens (dossiers) overdragen worden. Voor informatie en aanmelden kan contact worden opgenomen met Herbert Schaap van SWV Driegang (zie gegevens pag. 2)

Wie: PO/VO-personeel betrokken bij dossieroverdracht

Voor 15 maart

Terugkoppeling naar het PO van de aangemelde leerlingen in het VO

Wie: Contactpersonen VO naar contactpersonen PO

1 april

Aanmeldingsprocedure

Doel: Voor 1 april 2019 is alle benodigde informatie op de VO-school aanwezig (zie bijlage 2a en 2b).

Hoe: Hierbij is het van belang dat de PO-school het dossier van de leerling *in een keer compleet* doorgeeft aan de VO-school via de Overstapservice Onderwijs (OSO). Let Op: dit versturen kan slechts 1x, dus is het zaak om alle bijlagen direct mee te sturen.

Wie: PO-scholen naar VO-scholen

Vanaf april

Contacten & Warme overdracht PO-VO-scholen

Doel: informatieoverdracht van leerlingen PO aan VO-scholen door persoonlijk contact (= warme overdracht).

Wie: IB'ers, leerkrachten groep 8 en contactpersonen c.q. intakers van VO-scholen.

Tweede helft april

Centrale Eindtoets

Doel: meten van kennis op het gebied van Nederlandse taal en Rekenen. VO-scholen mogen toelating niet meer af laten hangen van het resultaat van de Eindtoets. Het schooladvies is leidend.

Papieren Centrale Eindtoets: week 16, van 16 – 18 april

Digitale adaptieve Centrale Eindtoets: week 16 t/m 20

Wie: PO-scholen

April/mei

Natestdagen NIO

Doel: alsnog mogelijkheid bieden voor intelligentieonderzoek voor leerlingen waarvoor toch een intelligentiescore nodig blijkt te zijn i.v.m. indicatie LWOO/PrO.

Wie: orthopedagogen SWV VO.

Voor 1 juni

Plaatsingsbesluit leerlingen in VO (school en leerweg), communicatie en informatie aan ouders over plaatsing

Doel: ieder kind en iedere ouder weet op welke VO-school het kind de onderwijs carrière kan voortzetten.

Wie: VO-scholen, ouders

Voor 1 juni

De uitslag van de Centrale Eindtoets en een eventuele aanpassing van het schooladvies wordt door het PO z.s.m. verstrekt aan het VO

Basisscholen nemen een verplichte eindtoets af in het voorjaar van 2019. Als een leerling de eindtoets beter maakt dan verwacht, *moet* de basisschool het schooladvies heroverwegen. Dit *kan* leiden tot een aanpassing van het schooladvies. De VO-school wordt z.s.m. maar in ieder geval voor 1 juni (week 23) op de hoogte gebracht van eventuele aanpassingen.

Doel: de VO-school heeft hiermee de meest actuele toetsresultaten van alle leerlingen. Geadviseerd wordt de leerlingrapporten in PDF (dit is namelijk onveranderbaar) te verzenden naar de administratie van de VO-school.

Wie: PO-scholen naar VO-scholen

2. Preventieve bespreking

De SWV'en PO en VO zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een goede overdracht van leerlingen van het PO naar het VO. De kern van een warme overdracht is: *effectieve communicatie door persoonlijk contact, elkaar kennen en respecteren*. Dit wordt door zowel PO als VO ervaren als positief en noodzakelijk.

De preventieve besprekingen vormen een belangrijk onderdeel van deze warme overdracht van leerlingen die van de basisschool de overstap maken naar het VO. Leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte komen tijdig in beeld waardoor de juiste stappen gezet kunnen worden voor een goede start in het VO.

Telefonisch consult

Net als vorig schooljaar zal *in eerste instantie een telefonisch consult* plaatsvinden in de maanden september en oktober. Basisscholen kunnen bellen met vragen over leerlingen uit groep 7 en 8 naar experts van SWV PasVOrm. Ook telefonisch overleg met ouders is mogelijk wanneer de basisschool dit aangeeft.

Preventieve bespreking

Uit de gesprekken kunnen vervolgens preventieve besprekingen voortvloeien. Deze zullen in november gehouden worden. Tijdens de besprekingen wordt er met verschillende betrokkenen overlegd om tot een zo goed mogelijk advies te komen. Vanuit de basisschool sluiten de IB'er en/of de leerkracht van groep 8 aan. Indien de AB'er of orthopedagoog veelvuldig betrokken is bij de leerling dan sluit hij/zij ook aan. Vanuit het VO is in ieder geval een orthopedagoog/psycholoog aanwezig. Daarnaast wordt de zorgcoördinator van de VO-school waar de leerling naar toe gaat (indien bekend) uitgenodigd. Uiteraard is het belangrijk dat ook ouders en leerling aansluiten bij het overleg.

Tijdens de besprekingen wordt een advies geformuleerd. Dit is geen bindende uitspraak. Van het overleg wordt een verslag gemaakt dat onder de betrokkenen zal worden verspreid mits ouders hiervoor toestemming geven.

Vragen & overleg

Basisscholen kunnen voor alle vragen die er leven rondom de overgang PO-VO bellen met het Expertiseteam van SWV PasVOrm. Wanneer de orthopedagoog/psycholoog inschat dat een groter overleg zinvol is, dan zal zij dit samen met de betreffende basisschool organiseren.

Leerlingen die (vermoedelijk) naar het VSO (voorheen cluster 3 en 4) gaan moeten in ieder geval met het Expertiseteam van SWV PasVOrm worden besproken in een Preventieve Bespreking. Het verslag van deze bespreking is onderdeel van de aanvraag van een *Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)*.

Voor leerlingen die in aanmerking komen voor een arrangement is bespreking niet verplicht. Echter wanneer de basisschool nog niet in gesprek is met een potentiële VO-school, lijkt overleg wel wenselijk. Dit geldt ook voor leerlingen met een complexe hulpvraag waarvan de PO-school inschat dat meer of specifieke ondersteuning nodig is in het VO.

Intelligentieonderzoek

Wanneer een intelligentieonderzoek (ongeacht welke IQ-test) een eis is vanuit het VO voor het aanvragen van LWOO of PrO en dus puur als 'slagboom' geldt dan zal de bekostiging van dit onderzoek via SWV PasVorm verlopen. Over deze leerlingen dient overleg plaats te vinden tussen de basisschool en SWV PasVorm tijdens de telefonische preventieve besprekingen of in de aanloop naar de NIO testdagen.

Wanneer het PO een intelligentieonderzoek nodig heeft om de onderbouwing van het schooladvies (beter) vorm te geven en SWV Driegang is betrokken bij de begeleiding van de betreffende leerling dan kan het onderzoek bij SWV Driegang worden aangevraagd. Over deze leerlingen kan overleg plaatsvinden tussen de basisschool en SWV PasVorm tijdens de telefonische preventieve besprekingen of in de aanloop naar de NIO testdagen.

SWV PasVorm monitort of de uitslagen van de intelligentieonderzoeken die worden afgenomen (daar waar slagboomdiagnostiek aan de orde is) aansluiten bij het schooladvies dat de basisschool heeft gegeven.

3. Keuzeproces & advies overgang PO – VO

Ervaring leert dat het geven van een goed advies m.b.t. de overstap van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs soms lastig kan zijn. Welke schoolsoort, welk niveau, welke leerweg en welke school past het best bij de leerling? Welke ondersteuning is nodig en mogelijk? De Samenwerkingsverbanden Driegang (PO 28.16) en PasVOrm (VO 28.14) ondersteunen scholen in dit keuzeproces, dat moet leiden tot een gefundeerd advies, een passende plek in het VO en een realistisch ontwikkelingsperspectief voor iedere leerling.

Op het moment dat deze brochure is gereedgemaakt, was nog niet helemaal duidelijk hoe het OVO-bestuur in dit proces adviseert om te gaan met het schooladvies.

Overgang van PO naar VO: schooladvies centraal

Bij de toelating tot het VO is het schooladvies leidend. Basisscholen dienen voor 1 maart een schriftelijk schooladvies aan al hun leerlingen te verstrekken. Leerlingen worden vervolgens conform dit advies in het VO geplaatst. Daarbij geldt dat VO-scholen leerlingen desgewenst wel hoger mogen plaatsen dan het advies van de basisschool. Een lagere plaatsing is alleen mogelijk op verzoek van ouders en leerling zelf.

Het advies op basis van de score op de eindtoets heeft in deze procedure de plek als onafhankelijk, tweede gegeven. *Als dit advies hoger uitvalt dan het schooladvies, is de basisschool verplicht het schooladvies te heroverwegen.* Dit gebeurt in nauw overleg met ouders en leerling. Deze heroverweging *kan, maar hoeft niet,* te leiden tot aanpassing van het schooladvies. Is het resultaat minder goed dan verwacht? Dan past de basisschool het schooladvies niet aan. Leerlingen krijgen dan de kans om in het VO te laten zien dat ze het geadviseerde schooltype aankunnen.

Omdat het schooladvies bij de toelating tot het VO centraal staat, *mogen VO-scholen de toelating niet afhankelijk stellen van het resultaat op de eindtoets.* Ook mogen zij naast de eindtoets geen andere gegevens gebruiken of eisen als tweede gegeven. Dit geldt zowel voor toelatingstoetsen die de VO-school zelf eventueel zou willen afnemen als voor andere toetsen die leerlingen op de basisschool maken (bijv. de Entreetoets, toetsen van het Cito Volgstelsel primair onderwijs of een IQ-test). De basisschool kan deze gegevens wel gebruiken als onderbouwing van het schooladvies.

Uiteraard is het van groot belang dat het schooladvies zorgvuldig tot stand komt. Dit *advies is gebaseerd op de gehele schoolloopbaan van een leerling.* Basisscholen geven in een schooladvies aan welk type voortgezet onderwijs volgens hen het beste bij een leerling past.

Uitgangspunten

Bij het streven naar een krachtig advies voor een schooltype, gaat men vooral uit van:

- de aanleg en de talenten van een leerling;
- de leerprestaties;
- de ontwikkeling tijdens de hele basisschoolperiode;
- de concentratie, de motivatie en het doorzettingsvermogen van een leerling.

Zaken als het Cito LOVS, OPP, NIO (of andere IQ-test) en overige relevante bevindingen dienen hierin betrokken te worden.

Indicatiestellingen voor LWOO of PrO staan los van het schooladvies. De basisschool kan dus niet via het schooladvies bepalen of een leerling in aanmerking komt voor LWOO of PrO. Een basisschool kan bijvoorbeeld het schooladvies 'VMBO basisberoepsgerichte leerweg met LWOO' geven. Het deel 'met LWOO' is dan geen onderdeel van het schooladvies. LWOO betreft een vorm van extra ondersteuning en de basisschool geeft alleen aan dat men verwacht dat de leerling in het VMBO LWOO nodig heeft.

Het advies van de basisschool is dus leidend

In onze regio is dit niets nieuws omdat we altijd al in deze geest hebben gehandeld. *Cijfers, scores en onderzoeksuitslagen zijn er om dit advies, dat gebaseerd is op de ontwikkeling van het kind gedurende de hele basisschoolperiode, mede te onderbouwen.* Die ontwikkeling kan goed in beeld gebracht worden via het LeerlingVolgSysteem (LVS). Deze informatie is vooral bedoeld ter ondersteuning van de groepsleerkracht, directeur, school voor het geven van een gefundeerd eindadvies aan ouders, bij het opstellen van het onderwijskundig rapport (OKR) en bij de warme overdracht naar het VO.

Waar een kind het beste tot haar/zijn recht komt, hangt van een aantal factoren af. Voor een goede inschatting van het cognitieve niveau van een leerling kunnen de gegevens van het LOVS en eventuele testgegevens worden gebruikt. De (werk)houding van de leerling en de wijze waarop hij/zij leerstof opneemt en verwerkt is van groot belang. Dat is nauwelijks te vangen in een score. Inzicht hierin is vaak het meest aanwezig bij hen die langere tijd met het kind hebben gewerkt en de ontwikkeling hebben gevolgd. Ook het sociaal-emotioneel functioneren en het doorzettingsvermogen kunnen een grote rol spelen voor uiteindelijk succes in het VO.

Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs - VMBO

Soms blijkt er onduidelijkheid te bestaan over het VMBO. De naam Mavo wordt ook nog voor VMBO-TL gebruikt. Het VMBO bereidt voor op het MBO en bestaat uit 4 leerwegen:

1. de basisberoepsgerichte leerweg (BL)
2. de kaderberoepsgerichte leerweg (KL)
3. de gemengde leerweg (GL)
4. de theoretische leerweg (TL)

Als hulpmiddel in dit keuzeproces worden er richtlijnen gegeven voor de interpretatie van de leerrendementen bij de verschillende leerwegen en voor de interpretatie van de IQ-scores. Zie de tabel met vaardigheidsscores op pag. en de DLE-tabel op pag. . In combinatie hiermee kan een completer beeld van de mogelijkheden van een leerling worden verkregen. De bedoeling is dat we op deze manier gezamenlijk tot een realistisch ontwikkelingsperspectief voor iedere leerling in het VO komen. Passend onderwijs, zo nabij mogelijk.

Het allerbelangrijkste blijft echter het advies van de leerkracht die het kind dagelijks in de onderwijssetting begeleidt en ziet functioneren.

Informatie ter ondersteuning van het geven van een advies richting vervolgonderwijs (VO). Hoe gaat de ontvangende VO school aan de slag, wat is bij hen bepalend voor de plaatsing?

Bij het advies van de basisschool wordt er vanuit gegaan dat dit gebaseerd is op:

- a. Het leerlingvolgsysteem (LOVS):** minimaal de resultaten van de afgelopen 3 jaar, bij voorkeur van de gehele schoolloopbaan. Vooral de onderdelen Begrijpend Lezen en Rekenen spelen een belangrijke rol in het onderbouwen van het schooladvies.
- b. Leerlingkenmerken**
Bij voorkeur: DVL of ZIEN, de leerkrachtversie is beschikbaar bij die leerlingen waarvoor de leerkracht van groep 8 afname van belang vindt. Voor een ander erkend instrument, zie zodra bekend: lijst toegestane screenings- en testinstrumenten LWOO en PrO schooljaar 2018-2019 op www.samenwerkingsverbandgorinchem.nl onder kopje LWOO-PrO.
- c. Eventueel aanvullend onderzoek bijv. het Drempelonderzoek**
- d. De resultaten van de Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau (NIO, of een andere toegestane IQ test, indien afgenomen.):** de uitslag van de NIO zegt iets over het potentieel van de leerlingen, de *mogelijke* schoolprestaties.

De toetsen van het LOVS zeggen iets over de *feitelijke* schoolprestaties. In het algemeen komen de uitslagen van een intelligentietest en schoolvorderingentoetsen goed overeen. Dit hoeft echter niet het geval te zijn en dan kan dit verschil tot verwarring leiden. Bijvoorbeeld als een LOVS een zwakker beeld geeft dan de NIO of een andere toegestane IQ test kan dit duiden op leerlingkenmerken en/of omstandigheden die beperkend zijn op de prestaties (ziekte, ouders in scheiding, beperking). Andersom is het natuurlijk ook mogelijk dat een kind bijvoorbeeld door een sterk doorzettingsvermogen beter presteert dan op grond van de intelligentietest verwacht zou worden.

Zie ook: Hoofdstuk 2, p. 9, onder Intelligentieonderzoek.

Bij de bepaling van het schooladvies wordt dus naar **het complete beeld** van bovenstaande factoren gekeken. De resultaten van het Cito LOVS van minimaal de afgelopen drie jaar en de kindkenmerken wegen dus zwaar. Het tijdig betrekken van **ouders** bij het stand komen van het schooladvies is van groot belang.

Hierbij kan op de volgende zaken gelet worden:

- Start bij voorkeur in groep 6 met voorbereidende *activiteiten richting ouders*. Verstrek hen informatie over procedure en tijdspad en creëer voldoende overlegmomenten om het voorlopige en definitieve advies met hen te bespreken
- *Bied ouders voldoende begeleiding en ondersteuning* bij de schoolkeuze: meer begeleiding en ondersteuning vergroten de kans dat ouders het advies opvolgen
- *Geef ouders op papier of digitaal inzage in het advies en de onderbouwing ervan*

Een zorgvuldige adviesprocedure beschermt de school tegen druk van ouders en scholen om een hoger of juist een lager onderwijsniveau te adviseren.

Middentoetsen.

Hulpmiddelen bij advisering en plaatsing per onderwijsniveau

De onderstaande tabellen zijn hulpmiddelen voor het professionele advies van de basisschool. De middentoetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem (LVS) zijn gebruikt, omdat deze toetsen een reëlere ontwikkeling van de leerling aangeven dan de andere toetsen van het LVS. Daarnaast laten ze de doorgroeimogelijkheden van de leerlingen zien. De behaalde vaardigheidsscores op de middentoetsen zijn te gebruiken als hulpmiddel bij de advisering en plaatsing per onderwijsniveau.

Introductie LVS-toetsen 3.0

Zoals u waarschijnlijk weet, is de vernieuwing van de derde generatie LVS-toetsen al enige tijd geleden in gang gezet. De toetsen Rekenen-Wiskunde 3.0, Spelling 3.0 en Begrijpend lezen 3.0 voor groep 3 tot en met 7 zijn inmiddels beschikbaar. In het najaar van 2018 volgen de toetsen voor groep 8.

De inhoud van onderstaande tabellen is gebaseerd op de **HCO-publicatie 'Tabellen tussenopbrengsten CITO LOVS 2018 – Leerlingniveau'**. Aan de inhoud van de tabellen kunnen geen rechten worden ontleend.

Voor alle tabellen geldt: *De leerling heeft in groep 6 t/m 8 op de middentoetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem, over het geheel genomen resultaten behaald volgens de vaardigheidsscores, zoals in onderstaande tabellen genoemd.*

Tabel voor VWO

Cito toets	M8	M7	M6
Begrijpend lezen Begrijpend lezen 3.0	➤ 70	➤ 56 ➤ 213	➤ 42 ➤ 200
Rekenen en Wiskunde Rekenen en wiskunde 3.0	➤ 120	➤ 109 ➤ 273	➤ 96 ➤ 249
Spelling Spelling 3.0	➤ 148	➤ 143 ➤ 379	➤ 138 ➤ 346
Technisch lezen DMT	➤ 106	➤ 100	➤ 92

Tabel voor HAVO

Cito toets	M8	M7	M6
Begrijpend lezen Begrijpend lezen 3.0	61-70	49-56 198-210	36-42 181-197
Rekenen en Wiskunde Rekenen en wiskunde 3.0	115-120	103-109 258-273	90-96 235-249
Spelling Spelling 3.0	145-148	141-143 395-375	135-138 328-346
Technisch lezen DMT	99-106	94-100	86-92

Tabel voor VMBO TL/GL

Cito toets	M8	M7	M6
Begrijpend lezen Begrijpend lezen 3.0	52-60	43-48 186-196	30-35 168-180
Rekenen en Wiskunde Rekenen en wiskunde 3.0	109-114	98-102 247-257	84-89 222-234
Spelling Spelling 3.0	142-144	138-140 342-356	132-134 311-327
Technisch lezen DMT	93-98	87-93	80-85

Tabel voor VMBO KL

Cito toets	M8	M7	M6
Begrijpend lezen Begrijpend lezen 3.0	42-51	34-42 172-184	24-29 152-167
Rekenen en Wiskunde Rekenen en wiskunde 3.0	103-108	91-97 232-246	76-83 207-221
Spelling Spelling 3.0	139-141	135-137 328-339	129-131 294-310
Technisch lezen DMT	86-92	79-86	71-79

Tabel voor VMBO BL

Cito toets	M8	M7	M6
Begrijpend lezen Begrijpend lezen 3.0	< 42	< 34 < 171	< 24 < 152
Rekenen en Wiskunde Rekenen en wiskunde 3.0	< 103	< 91 < 232	< 76 < 207
Spelling Spelling 3.0	< 139	< 135 < 326	< 129 < 294
Technisch lezen DMT	< 86	< 79	< 71

Richtlijnen Leerrendementen en IQ

Hieronder staan richtlijnen beschreven die helpen bij het bepalen welke leerrendementen en IQ-scores 'passen' bij de verschillende onderwijsniveaus. We willen af van de term 'leerachterstanden' vanwege de negatieve connotatie. Dit jaar hanteren we nog wel het begrip 'leerachterstand' vanwege de herkenbaarheid voor de praktijk.

LWOO is geen leerweg maar een manier om leerlingen extra ondersteuning te bieden tijdens hun schoolloopbaan. Verder benadrukken we dat het hier gaat om 'uitgangspunten' en dat scholen hier in hun aannamebeleid - om specifieke redenen en op gefundeerde gronden - enigszins vanaf kunnen wijken.

Richtlijnen voor interpretatie leerrendementen (achterstanden) bij de verschillende leerwegen.

Schooltype	Technisch lezen	Begrijpend lezen*	Spelling	Rekenen
Praktijkonderwijs	DLE <30	DLE <30	DLE <30	DLE <30
Basisberoepsgerichte leerweg	DLE 35-45	DLE 35-45	DLE 35-45	DLE 35-45
Kaderberoepsgerichte leerweg	DLE >45	DLE >45	DLE >45	DLE >45
Gemengd/theoretische leerweg	DLE >45	DLE >45	DLE >45	DLE >50

* Een relatief hoge/lage score voor begrijpend lezen kan aanleiding zijn om voor een hogere/lagere leerweg te kiezen vanwege de grote impact die deze vaardigheid heeft bij nagenoeg alle vakken. Daarnaast is ook de score op rekenen belangrijk.

Wanneer is LWOO/PrO het best passende onderwijs voor een leerling?

Criteria voor Leerwegondersteuning (LWOO):

- Achterstandscriterium: gekeken wordt naar de leerprestaties op het gebied van inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen. De leerlingen komen in aanmerking bij een leerachterstand van 1,5 tot 3 jaar op twee van de vier gebieden, waarvan één onderdeel in ieder geval of begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen is. Als er alleen sprake is van een achterstand bij spellen en technisch lezen, dan komt een leerling dus niet in aanmerking voor LWOO.
- Het intelligentieniveau ligt tussen de 75 en 90.
- Maar ook een kind met een IQ van 91-120 die eenzelfde leerachterstand heeft, maar dan als gevolg van sociaal-emotionele problematiek, kan voor LWOO-onderwijs in aanmerking komen.

Criteria voor Praktijkonderwijs (PrO):

- Achterstandscriterium: de leerprestaties worden bekeken op het gebied van inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen. De leerlingen komen in aanmerking wanneer ze een leerachterstand van 3 jaar of meer hebben op twee van de vier gebieden, waarvan één onderdeel in ieder geval of begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen is. Is er alleen sprake van een achterstand bij spellen en technisch lezen, dan komt een leerling niet in aanmerking voor PrO.
- Het intelligentieniveau ligt tussen de 55 en 80.

Let dus op!

- Als de leerachterstanden **NIET** voldoen aan het ACHTERSTANDSCRITERIUM, kan geen LWOO worden aangevraagd.
- Als de leerachterstanden **WEL** voldoen aan het ACHTERSTANDSCRITERIUM, maar het IQ is >90, wil dit niet zeggen dat er geen LWOO aangevraagd kan worden. Dan zijn sociaal emotionele factoren van belang.
- Als de leerachterstanden **WEL** voldoen aan het ACHTERSTANDSCRITERIUM, kan een leerling dus voor de testdagen worden opgegeven.

Samengevat:

Indicatie	IQ	Relatieve LA	Sociaal emotionele problematiek
PrO	55-80	0,5 of meer (vgl. DLE=30 eind groep 8)	Niet vereist
PrO of LWOO	75-80	0,25 of meer (vgl. DLE=45 eind groep 8)	Niet vereist
LWOO	75-90	0,25 of meer (vgl. DLE=45 eind groep 8)	Niet vereist
LWOO	91-120	0,25-0,5 (vgl. DLE=45-30 eind groep 8)	Vereist

IQ-scores en de interpretatie. Het totaal-IQ is indicatief voor het onderwijsniveau.

60.75	Praktijkonderwijs (PrO)
> 85	Basisberoepsgerichte Leerweg (BBL)
> 92	Kaderberoepsgerichte Leerweg (KBL)
> 98	Gemengd/theoretische Leerweg (GTL)
> 102	Theoretische Leerweg (TL)
> 108	HAVO
> 114	VWO

In de twaalfde voortgangsrapportage is bekend gemaakt dat de landelijke criteria voor PrO (bestaande uit IQ en leerachterstanden van de leerling) worden behouden. Hierdoor blijft het praktijkonderwijs een herkenbare schoolsoort waarbij een TLV noodzakelijk is. Dit om een goede afweging te kunnen maken of een leerling daadwerkelijk op zijn of haar plek is in het PrO. De meeste praktijkscholen zijn klein van omvang en daardoor extra kwetsbaar voor leerlingendaling. Het is belangrijk dat het onderwijs aanbod beschikbaar blijft en aansluit bij de behoefte en mogelijkheden van de leerling.

4. Aanmelding & Handleiding Overdracht PO-VO via OSO

Aanmeldprocedure

Het is in ieders belang dat vroegtijdig bekend wordt naar welke vervolgschool een kind kan. Bij de overstap van PO naar VO is het de bedoeling snel een goed inzicht te bieden aan VO-scholen wat betreft het aantal te plaatsen nieuwe leerlingen. De vroege streefdatum is bedoeld om leerlingen op de gewenste en passende school/leerweg/niveau te kunnen plaatsen.

Dit schooljaar organiseert het VO in de regio van SWV PasVOrm de aanmelding van nieuwe leerlingen op **inschrijfdagen op woensdag 6 en donderdag 7 maart 2019**. Deze vorm van aanmelden geldt voor alle VO scholen met uitzondering van de VSO-scholen en de praktijkscholen. PO-scholen ontvangen flyers met daarop informatie over alle VO-scholen van SWV PasVOrm en wat er nodig is voor inschrijving op een VO-school.

Aanmelding & inschrijving:

De nieuwe leerling komt met ouder(s)/verzorger(s) naar de inschrijfavond van de gekozen VO-school. Voor inschrijving is het volgende nodig:

1. Het aanmeldingsformulier

Dit is verkrijgbaar via de basisschool of via de website van de VO-school. Het formulier dient *volledig ingevuld* en *ondertekend* te zijn door ouders.

2. Het tonen van een geldig identiteitsbewijs van de leerling

Er kan uit de volgende documenten gekozen worden:

- a. *Paspoort*
- b. *Identiteitskaart (ID)*
- c. *Uittreksel uit het persoonsregister van de gemeente*

3. De adviesverklaring van de basisschool (schooladvies)

De basisschool heeft ouders voor 1 maart een *schriftelijk* schooladvies gegeven. Het origineel van dit schooladvies dient aan de VO-school te worden overhandigd. De basisschool kan hiervoor ook het *Formulier School Advies* van het SWV PasVOrm gebruiken, ondertekend door de directie van de basisschool.

4. Eventueel: een kopie van onderzoeksrapporten

Indien van toepassing kunnen kopieën van *relevante onderzoeksrapporten* ook worden overhandigd. Het kan dan gaan om specifieke zaken als dyslexie, ADHD, e.d. Dit kan overigens ook aangeleverd worden via de *digitale overdracht* door de basisschool. Deze overdracht verloopt via de landelijke standaard: *Overstap Service Onderwijs (OSO)*. De basisschool geeft ouders inzage voordat de gegevens worden overgedragen.

Organisatie inschrijfdagen

Per school kan er verschil zijn in de organisatie van de inschrijfdagen. De gang van zaken zal in grote lijnen als volgt zijn:

- De VO school stuurt naar alle basisscholen een infobrochure en vermeldt de dagen waarop er ingeschreven kan worden
- De basisschool informeert de ouders en geeft daarbij aan hoe de inschrijving op de gekozen VO-school in zijn werk gaat:
 - * bij sommige VO-scholen is sprake van een vrije inloop
 - * bij andere VO-scholen moeten ouders eerst via e-mail aangeven dat men wil komen inschrijven; de ouders krijgen dan van de administratie van de school weer bericht wanneer men verwacht wordt.
- De VO-scholen zullen de PO-scholen duidelijk informeren hoe de procedure is op de betreffende VO-school.
- De VO school kan met meerdere inschrijvers en 'ontvangers' werken, waardoor het proces snel kan verlopen en er zo weinig mogelijk wachttijden ontstaan.
- Ouders overhandigen bij aanmelding het officiële formulier **School Advies** van de SWV'en (zie Bijlage ...), ondertekend door de basisschool, of een kopie van het wettelijk voorgeschreven schriftelijke schooladvies.

Vervolgacties voor PO en VO:

- Voor *15 maart* stuurt de VO-school een overzicht van de aangemelde leerlingen naar de basisschool.
- De basisschool controleert dit overzicht. De eventuele fouten worden aan de VO-school gemeld.
- De basisschool zet de digitale overdrachtdossiers (OSO 's) klaar. Dit is inclusief het onderwijskundige rapport van SWV PasVORM en eventuele andere rapporten die van belang zijn.
- Voor *1 april* is de overdrachtsprocedure rond.

Zorgplicht

Om iedere leerling, maar zeker de leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte, een passend aanbod te kunnen geven in het VO is een warme overdracht nodig.

Aanmelden betekent ook dat, indien een kind niet plaatsbaar is bij de aangemelde VO-school, deze wel bemiddelt bij het zoeken/vinden van een andere passende VO-school (ook in geval van loting). Bij een specifieke ondersteuningsbehoefte kan dat via het SWV PasVORM. Zo geven we samen concreet inhoud aan *de 'zorgplicht'*.

Alleen in de volgende gevallen kan de VO-school een (op basis van het schooladvies) toelaatbare leerling *afwijzen*:

- De school zit vol en/of de leerling is uitgeloot. In het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) staat bij toelatingsbeleid omschreven wanneer de school vol is.
- De leerling en zijn ouders onderschrijven of respecteren de levensbeschouwelijke grondslag van de school niet.
- De school heeft een specifiek profiel, zoals tweetalig onderwijs, dat bepaalde vaardigheden vereist en de leerling beheerst deze vaardigheden onvoldoende.

Onderwijskundig Rapport (OKR)

Om de leerlingen zo goed mogelijk over te dragen van het PO naar de VO-school maken we binnen SWV Driegang en SWV PasVORM gebruik van het afgesproken OKR. Deze informatie helpt de VO-school, om op een passende wijze te kunnen aansluiten bij de onderwijsbehoeften en talenten van onze leerlingen. We wisselen deze informatie op een veilige manier met elkaar uit en gebruiken hiervoor OSO.

Dit schooljaar werken alle basisscholen met OSO

De scholen gebruiken het OKR uit deze brochure en kiezen optie 2a of 2b. Zie hiervoor de bijlagen en p. 29 t/m 34.

2a: School gebruikt OSO en vult ontbrekende informatie in het OKR in.

2b: Wanneer school alle benodigde data al in het LVS heeft staan kan er volstaan worden door gebruik te maken van bijlage 2b (hierin staat beschreven wat verstaan wordt onder deze benodigde data).

Handleiding voor de overdracht van leerlingen van PO naar VO

In overeenstemming met de wensen van PO en VO over de informatieoverdracht van leerlingen, zijn vertegenwoordigers van zowel het PO als het VO tot de volgende procedure gekomen.

De algemene leerlinggegevens worden overgedragen via OSO. Zie hiervoor de handleiding OSO (bijlage 1). Deze kan ook via de helpfunctie van ParnasSys gedownload worden.

Aan het OSO dossier dienen de volgende bestanden als bijlagen te worden toegevoegd:

- 1. Onderwijskundig Rapport (OKR) van SWV Driegang en SWV PasVOrm**
(bijlage 2a of 2b). Bepaalde tabellen, m.n. over extra ondersteuning en onderzoeken, zullen niet voor iedere leerling ingevuld hoeven te worden. Deze kunnen dan uit het formulier verwijderd worden, zodat alleen gegevens die er in het belang van het kind toe doen, in dit formulier vermeld worden.
- 2. Leerlinganalyse uit ParnasSys**
Deze leerlinganalyse wordt op de volgende manier als pdf-bestand opgeslagen in een eigen map:
Overzichten > Leerlingvolgsysteem > Nietmethodegebonden toetsen leerling > Leerlinganalyse > Leerling selecteren > Volgende > Toetsseries kiezen: DMT - Spelling - Begrijpend lezen - RekenenWiskunde > Grafiektype: niveauwaardegrafiek > Variant(en): Resultaten > Overzicht ophalen > Dit overzicht opslaan in map leerling in ParnasSys.
- 3. Een keuze** uit één van de volgende mogelijkheden:
 - DVL. Hiervoor kan via SWV PasVOrm een code worden aangevraagd, zodat de vragenlijst ingevuld kan worden.
 - ZIEN. Dit overzicht wordt op de volgende manier als pdf-bestand opgeslagen in een eigen map:
ParnasSys > Overzichten > Leerlingvolgsysteem > Begeleiding > Zien Observatielijst leerling > Selecteer leerling > Zien leerjaar 5 t/m 8 > Variant(en): Per categorie > Toon overzicht > Downloaden > Openen > Opslaan in eigen map
- 4. Indien van toepassing: Ontwikkelingsperspectief uit ParnasSys**
Dit ontwikkelingsperspectief wordt op de volgende manier als pdf-bestand opgeslagen in een eigen map:
Overzichten > Leerlingvolgsysteem > Nietmethodegebonden toetsen leerling > Ontwikkelingsperspectief > Leerling selecteren > Volgende > Leerjaar 5 en hoger > Variant(en): Ontwikkelingsperspectief > Overzicht ophalen > Downloaden > Openen en opslaan in eigen map.
- 5. Indien van toepassing: Verslag preventieve bespreking**
- 6. Indien van toepassing: Relevante onderzoeken**
- 7. Hulplan:**
*Voor scholen die hulplannen binnen ParnasSys gebruiken is het van belang alleen de plannen met OSO mee te sturen die het VO daadwerkelijk helpen bij de afstemming van het onderwijs aan deze leerling. (**niet** standaard alle plannen meesturen)*

5. Verplichte eindtoets en de Referentieniveaus

Verplichte Eindtoets

Het is wettelijk verplicht een eindtoets op één niveau af te nemen. De achterliggende gedachte is dat de leerkracht geen invloed kan uitoefenen op het niveau waarop de leerling een toets maakt. De eindtoets is daarmee een zuivere second opinion.

De verplichte Eindtoets wordt jaarlijks in het voorjaar afgenomen bij alle leerlingen van groep 8 in het basisonderwijs. Deze Eindtoets meet de kennis die leerlingen hebben op het gebied van in ieder geval Nederlandse taal en rekenen.

Afname

De duur van de Centrale Eindtoets is drie dagdelen en wordt afgenomen op drie aaneensluitende schooldagen. De papieren Centrale Eindtoets wordt op vaste dagen afgenomen en start op dinsdag 16 april. De digitale adaptieve Centrale Eindtoets kan flexibel worden afgenomen in de periode 15 tot en met 26 april en in de periode 6 tot en met 15 mei.

De onderdelen taal en rekenen zijn verplicht; het onderdeel wereldoriëntatie is facultatief.

De wijze van afname van de Centrale Eindtoets is voor de reguliere afnameperiode een toets op papier of een digitale adaptieve toets. Voor de inhaalperiode is het een digitale adaptieve toets.

Deelname niet altijd verplicht

Leerlingen op scholen voor speciaal onderwijs (SO) en speciaal basisonderwijs (SBO) zijn in 2019 nog niet verplicht om deel te nemen aan een eindtoets. Het ministerie van OCW zal op termijn informatie geven over de verplichting voor SO/SBO.

Voor onderstaande groepen leerlingen is het maken van een eindtoets PO wettelijk niet verplicht. Deze leerlingen *mogen* wel aan de Centrale Eindtoets deelnemen.

Het gaat om:

- zeer moeilijk lerende leerlingen;
- meervoudig gehandicapte leerlingen voor wie het zeer moeilijk lerend zijn een van de handicaps is;
- leerlingen met IQ lager dan 75;
- leerlingen die vier jaar of korter in Nederland zijn en om die reden de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

Doordat de Eindtoets later in het schooljaar plaatsvindt, kunnen scholen:

- de onderwijstijd in groep 8 zo goed mogelijk benutten en het maximale uit de leerlingen halen op het gebied van Nederlandse taal en rekenen (inclusief studievaardigheden);
- de meest recente gegevens over het taal- en rekenniveau van leerlingen aan de school voor voortgezet onderwijs geven. Zo sluiten basisonderwijs en voortgezet onderwijs goed op elkaar aan;
- het schooladvies centraal stellen bij de toelating tot het voortgezet onderwijs.

Keuzemogelijkheden voor de verplichte eindtoets van de basisschool

Scholen kunnen voor de verplichte eindtoets kiezen uit de centrale eindtoets van de overheid. Of een andere eindtoets die de minister heeft toegelaten.

Eindtoetsen in 2019

De Centrale Eindtoets van het CvTE vernieuwd: de papieren Centrale Eindtoets verandert en er komt een nieuwe digitale adaptieve Centrale Eindtoets.

Scholen kunnen dit schooljaar kiezen uit de **volgende 6 eindtoetsen**:

- De Centrale Eindtoets van het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is een zelfstandig bestuursorgaan van de overheid.
- ROUTE 8, een digitale, adaptieve eindtoets van A-VISION.
- De IEP Eindtoets van Bureau ICE.
- De Dia-eindtoets.
- De CESAN Eindtoets.
- De AMN Eindtoets.

De school kiest voor 1 toetsaanbieder, zodat alle leerlingen (op alle locaties van de school) in het voorjaar van 2019 dezelfde toets maken. Zij mogen dus bijvoorbeeld niet bij een aantal leerlingen de Centrale Eindtoets afnemen en bij de rest van de leerlingen een andere eindtoets. Scholen die onder hetzelfde bestuur vallen, hoeven niet allemaal voor dezelfde toets te kiezen. Scholen hoeven niet te betalen voor een eindtoets.

Eindtoetsen voor 4 jaar goedgekeurd, maar jaarlijkse controle.

Toetsen die de minister heeft goedgekeurd, worden voor een periode van 4 jaar toegelaten. Wel moet (een deel van) de inhoud ieder jaar anders zijn. Daarom vindt er jaarlijks een controle plaats. Zo is het ministerie er zeker van dat de inhoud van alle eindtoetsen altijd betrouwbaar is. En dat scholen bij leerlingen altijd het juiste toetsen.

Eindtoets: voorwaarden

De eindtoets moet betrouwbaar en van goede kwaliteit zijn. Daarom gelden er voorwaarden voor bijvoorbeeld de inhoud en de afname van de eindtoets. Deze voorwaarden staan in het *Toetsbesluit PO*.

Naast het Toetsbesluit PO is er een *Toetswijzer eindtoets PO*. Hierin staan de eisen voor de inhoud en vorm waaraan elke eindtoets moet voldoen.

In het algemene deel van de Toetswijzer eindtoets PO staan *inhoudelijke kwaliteitseisen* omschreven. Deze eisen gelden voor alle eindtoetsen. Zo gelden er eisen voor de wettelijk verplichte domeinen uit het Referentiekader taal en rekenen. In het algemene deel staan ook *kwaliteitseisen* voor de domeinen die toetsontwikkelaars optioneel in de eindtoets kunnen opnemen.

Het specifieke deel van de Toetswijzer eindtoets PO is alleen van toepassing op de centrale eindtoets. Het beschrijft de *inhoud en de toetsingsvorm* van de centrale eindtoets. Daarnaast beschrijft dit deel het niveau waarop getoetst wordt.

Adviescategorie 'Praktijkonderwijs/ VMBO Basis'

Sinds vorig schooljaar bevatten de eindtoetsen de adviescategorie 'Praktijkonderwijs/ VMBO Basis'. De eindtoetsen moeten namelijk voor alle leerlingen die een eindtoets moeten maken, leiden tot een passend toetsadvies. *Dit advies is het laagste advies dat de eindtoets geeft; om die reden geldt de verplichte heroverweging in dit geval niet.* Wanneer bijvoorbeeld een leerling van de basisschool het advies PrO heeft gekregen en op de eindtoets het advies PrO/ vmbo-bb haalt, verplicht deze toetsuitslag de basisschool niet tot een heroverweging van het schooladvies.

Gezamenlijke ankeropgaven in de eindtoetsen

Om ervoor te zorgen dat alle eindtoetsen qua niveau onderling voldoende vergelijkbaar zijn, zullen de eindtoetsen vanaf 2018 *een gezamenlijke set van ankeropgaven* bevatten. Deze gezamenlijke set van opgaven (een anker) stelt de toetsaanbieders in staat om hun eindtoets op een eenduidige en gelijke manier te normeren. *Dit anker zorgt bovendien voor een gelijke normering over meer jaren.* Het is immers cruciaal dat het voor leerlingen en scholen niet uitmaakt welke eindtoets wordt afgenomen.

Voor actuele informatie verwijzen we graag naar de speciale websites van de aanbieders van de toegelaten toetsen:

<https://www.centraleeindtoetspo.nl>.

<https://route8.nl/>

<https://www.toets.nl/basisonderwijs/iep-eindtoets>

<https://www.dia-toetsen.nl/basisonderwijs/dia-eindtoets/>

<https://www.eindtoetsen.nl/>

<https://www.amn.nl/onderwijs/po/eindtoets-po/>

Referentieniveaus

Naast het leerlingrapport met het resultaat op de Centrale Eindtoets en daarbij behorende advies best passend brugklastype ontvangt de school ook een leerlingrapport met de referentieniveaus.

In het leerlingrapport referentieniveaus wordt aangegeven welk referentieniveau de leerling beheerst. Met deze rapportage wordt inzichtelijk gemaakt hoe een leerling scoort ten opzichte van het referentieniveau rekenen 1F/1S en op de taaldomeinen lezen en taalverzorging 1F en 2F.

6. Arrangementen VO en Toelaatbaarheidsverklaring voor VSO

Arrangementen

Iedere kamer en SWV organiseert de ondersteuning op een eigen manier. In het VO zijn er geen vaste arrangementen m.b.t. een bepaalde problematiek zoals gedrag, of taal en rekenen. De VO-school bekijkt wat de ondersteuningsbehoefte is op basis van een **ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)** waarbij de belemmerende en stimulerende factoren de kern vormen. Aan de hand daarvan doet de VO-school een aanvraag via een bepaalde route c.q. procedure (zie website).

Het is dus voor het PO belangrijk om een goede overdracht te doen, zodat de VO-school – indien nodig - genoeg in handen heeft om een goede inschatting te kunnen maken of een arrangement nodig is. Mocht het dan nodig zijn om een arrangement aan te vragen dan kan de aanvraag zo snel en volledig mogelijk worden gedaan.

Beoordelingscriteria

De beoordeling van individuele aanvragen voor een arrangement gebeurt aan de hand van de 9 items in het gehanteerde OPP binnen SWV PasVOrm.

Dit zijn:

1. Cognitieve ontwikkeling
2. Didactische ontwikkeling, prestaties, leerresultaten
3. Werkhouding, taakaanpak, huiswerk
4. Gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling
5. Gezondheid
6. Vrijtijdsbesteding en aanwezigheid op school (verzuim)
7. Schoolloopbaan
8. Thuisituatie en gezinssituatie
9. Ondersteuning van leerkrachten

Al deze punten worden gescoord op een 5-puntenschaal;

1. Basisondersteuning voldoende
2. Op afroep ondersteuning nodig
3. Regelmatig ondersteuning nodig
4. Voortdurend ondersteuning nodig
5. Benodigde ondersteuning overstijgt regulier

Voor de beoordeling klein moet minimaal 3 keer in schaal 3 gescoord worden

Voor de beoordeling groot moet minimaal 3 keer in schaal 3 of 4 gescoord worden.

Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)

Leerlingen in groep 8 waarvoor de basis/SBO/SO school Voortgezet Speciaal Onderwijs wil adviseren, hebben een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig om op een VSO school te kunnen starten. Basisscholen kunnen geen directe aanvraag voor een TLV doen bij het samenwerkingsverband VO. Dit dient altijd via de VO of VSO school te gebeuren waar de leerling is ingeschreven. Het samenwerkingsverband waar de aanvraag gedaan moet worden is afhankelijk van de woonplaats van de leerling.

Zie de website voor de woonplaatsen/postcodes die horen bij het SWV PasVOrm (regio Gorinchem e.o.).

Procedure overstappers vanuit het PO naar het VSO

Het Samenwerkingsverband VO Passend Onderwijs (28.14) Gorinchem e.o. (SWV PasVorm) heeft hiervoor de volgende procedure opgesteld:

1. Leerlingen die vermoedelijk naar het VSO gaan dienen altijd eerst te worden besproken met het SWV tijdens de *preventieve besprekingen (zie H2)*. Indien uit deze preventieve bespreking een advies voor VSO volgt, kan de basisschool de ouders adviseren de leerling aan te melden bij een school voor VSO.
2. De school van herkomst (basisschool) verzorgt het dossier waarvan een *recent Ontwikkelingsperspectief plan (OPP)* een wezenlijk onderdeel vormt.
3. De *ouders melden hun kind aan* bij de gewenste VSO school.
4. De VSO school waar de leerling is aangemeld, verzorgt de aanvraag bij het samenwerkingsverband en formuleert de ondersteuningsbehoeften van de leerling en beoordeelt of deze school de ondersteuning kan bieden.
5. Indien de leerling bij een reguliere VO school is aangemeld, maar deze school van mening is dat de leerling beter op zijn plek is op het VSO, dan *dient de VO school waar de leerling is aangemeld de TLV aanvraag te verzorgen*. Wij gaan er vanuit dat een en ander met de basisschool in de warme overdracht goed wordt afgestemd en overlegd.

Aanvraag TLV

Voor het aanvragen van een TLV verklaring dient u de volgende gegevens aan te leveren:

1. Een volledig ingevuld aanvraagformulier.
2. Een volledig ingevuld recent OPP waarin ook de ondersteuningsbehoeften van de leerling in het VSO zijn beschreven.

Nadat de gegevens bij het samenwerkingsverband zijn binnengekomen wordt de aanvraag, mits compleet, binnen 6 weken door de commissie behandeld.

In het kort komt het er op neer dat de PO/SBO/SO school waar de leerling zit, de gegevens aanlevert en het dossier in orde maakt (zij kennen de leerling, hebben jaren met de leerling gewerkt) en de VO/VSO-school de TLV aanvraag indient.

7. Overzicht Scholen Voortgezet Onderwijs Regio SWV PasVorm

BESTUUR	LOCATIE	ONDERWIJS	ADRES
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 00YH05	GILDE VAKCOLLEGE TECHNIEK	VMBO basis/kader/GL, LWOO mogelijk; Techniekhavo	Gildenweg 4, 4204 GH Gorinchem, Tel. 0183-632288 www.csdehoven.nl
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 00YH03	LYCEUM OUDE HOVEN	HAVO, techniek havo, atheneum, 2talig atheneum, gymnasium, 2talig gymnasium	Hoefslag 4, 4205 NK Gorinchem, Tel. 0183-646620, www.csdehoven.nl
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 00YH06	WINDROOS VAKCOLLEGE ECONOMIE & ONDERNEMEN, VAKCOLLEGE ZORG & WELZIJN, MEDIA & VORMGEVING	VMBO basis/kader, LWOO	Koningin Wilhelminalaan 2, 4205 ET Gorinchem, Tel. 0183- 611111, www.csdehoven.nl
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 00YH00	UILENHOF	VMBO gl/tl; nieuwe MAVO, Havo-junior, TOT	Oude Hoven 8, 4205 AK Gorinchem, Tel. 0183-610120, www.csdehoven.nl
Stichting OVO Brin: 24TP00	FORTES LYCEUM	Technasium, atheneum, HAVO, MAVO.	Wijdschildlaan 4, 4207 EA Gorinchem, Tel. 0183-656868, www.merewade.nl
Stichting OVO Brin: 24TP02	OMNIA COLLEGE	VMBO incl. sector groen, LWOO.	De Vries Robbéweg 27, 4206 AK Gorinchem, Tel. 0183-622728, www.merewade.nl
Stichting OVO Brin: 24TP03	MEREWADE COLLEGE PRAKTIJSCHOOL	Praktijkonderwijs, Brugklas Pro-VMBO	Merwedekanaal 8, 4206 BC Gorinchem, Tel. 0183-626460, www.merewade.nl
Stichting OVO Brin: 19ZU00	GYMNASIUM CAMPHUSIANUM	Gymnasium	Vroedschapstraat 11, 4204 AJ Gorinchem, Tel. 0183-622388, www.camphusianum.nl
Stichting SPON Brin: 14OH01	DE KLEINE WERELD ZML	Speciaal onderwijs, van 4 – 20 jaar	Dr. Hiemstralaan 24, 4205 KM Gorinchem, Tel. 0183-620456, www.kleinewereld.spon.nu

Stichting LOGOS Brin: 26MP00	DE NOORDHOEK PRAKTIJSCHOOL	Praktijkonderwijs, Brugklas Pro-VMBO	Hoefslag 8, 4205 NK Gorinchem, Tel. 0183-625350, www.denoordhoek.com
Stichting LOGOS Brin: 26MR00	DE CIRKEL ZML	Speciaal onderwijs, van 4 – 20 jaar	Stalkaarsen 17B, 4205 PG Gorinchem. Tel: 0183-649445. www.decirkelzml.nl
Yulius Brin: 01UC19	LINGEWAAL COLLEGE VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs VMBO-tl, HAVO	Merwedekanaal 8a, 4206 BC Gorinchem, Tel. 088-4051890. www.lingewaalcollege.yulius.nl
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 00YH02	CALVIJN	VMBO gl/tl, onderbouw HAVO/atheneum, techniekhavo	Bellefleur 2, 3371 NA, Hardinxveld-Giessendam. Tel. 0184-620850. www.csdehoven.nl
Stichting OVO Willem de Zwijger Brin: 20AE01	WILLEM DE ZWIJGER COLLEGE	VMBO-T, HAVO, VWO	Bellefleur 4, 3371 NA Hardinxveld-Giessendam, Tel. 0184613711, www.wdezwijger.nl
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 17XU00	HET HEERENLANDEN COLLEGE locatie Het Heerenlanden	VMBO tl/MAVO, HAVO, VWO, TTO VWO/HAVO	Eksterlaan 48, 4143 AC Leerdam, Tel. 0345-613531, www.heerenlanden.nl
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 17XU01	HEERENLANDEN COLLEGE locatie De Joost	VMBO bb/kb; ook LWOO, handel, zorg & welzijn, techniek, sport & dienstverlening	Joost de Jongestraat 45, 4142 AV Leerdam. TEL.: 0345-613531. www.heerenlanden.nl
Wellant College Brin: 01OE32	DE BOSSEKAMP	VMBO, ook LWOO, groen, techniek, natuur.	B 140, 2975 BK Ottoland (0184) 64 14 09 www.wellantvmbo.nl/debossekamp
Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 00YH01	SCHANS	VMBO incl. LWOO; Economie & ondernemen, Zorg & Welzijn, Dienstverlening & producten	Munnikenland 27, 4254 EA Sleeuwijk, Tel. 0183-304100, www.csdehoven.nl
Vereniging PCPO Sleeuwijk Brin: 02XS00	ALTENA COLLEGE	Atheneum, HAVO, VMBO T	Rijksstraatweg 153, 4254 XD Sleeuwijk, Tel. 0183-302944, www.altenacollege.nl

Stichting CVO-AV & CS de Hoven. Brin: 00YH09	TIENERCOLLEGE VO	Stamgroep klas 1-2, daarna doorstroom naar klas 3 elders, verschillende niveaus	Tiener College, Top Naeffstraat 28, 4207 MT, Gorinchem,
Stichting OVO Brin: 24TP05	DE TOEKOMST ISK INTERNATIONALE SCHAKELKLAS	Verschillende niveaus VO voor nieuwkomers	Stalkaarsen 3, 4205 PG, Gorinchem

8. Overzicht Bijlagen

Bijlage 1. (Zie H4 Brochure, p. 19, ook apart bijgevoegd)

Handleiding voor de overdracht van leerlingen van PO naar VO

Bijlage 2a en 2b. (Zie H4 en ook apart bijgevoegd)

Onderwijskundig Rapport (OKR)

2a. p. 29-33

2b. p. 33,34

Bijlage 3. (apart als pdf bestand bijgevoegd)

Handleiding OSO

Bijlage 4. (apart als pdf bestand bijgevoegd)

Uitleg SOM Today CumLaude: plaats leerling in VO t.o.v. advies basisschool. Te gebruiken voor terugrapportage.

Bijlage 5. (apart als Word bestand bijgevoegd)

School Advies Formulier voor aanmelding bij VO-school

***Een overzicht van de activiteiten & Open dagen 2018-2019 volgt binnenkort.**

Zie daarvoor t.z.t. ook de sites van de VO-scholen en Samenwerkingsverbanden.

Bijlage 2a

Onderwijskundig Rapport (OKR)

Toegevoegd aan standaard OSO uitwisseling (met en zonder plannenoverdracht)

Onderwijskundig Rapport PO – VO
Schooljaar 2018-2019

Schooladvies							
PrO	VMBO basis	met LWOO	VMBO kader	met LWOO	VMBO gl/tl	HAVO	VWO
Eventuele onderbouwing advies naast Cito-LVS bijlagen:							
Eventueel plaatsingsadvies in brugklas:							
Indien LWOO/PrO-advies, beknopte onderbouwing op basis van de Leerlingkenmerken en de Cognitieve en/of Sociaal-emotionele testgegevens uit dit OKR.							

Leerlingkenmerken	
Compenserende/ Stimulerende factoren	
Belemmerende factoren	
Onderwijsbehoeften	
Handelingssuggesties	

Cognitieve stoornis: dyslexie, dyscalculie, TOS (= taalontwikkelingsstoornis), anders		
Stoornis gediagnosticeerd:		
Stoornis niet gediagnosticeerd: (wel een vermoeden door psycholoog / orthopedagoog)		
Datum onderzoek:		
IQ-gegevens vanuit de NIO, WISC III, WNV-NL, SON-R, NDT		
Afname datum:		
Totaal IQ:	Verbaal IQ:	Performaal IQ:
Rapport bijgevoegd als bijlage JA / NEE		

Begeleiding: cognitief	
<p>1) *Indien plannen in ParnasSys worden gemaakt kan het volstaan deze plannen toe te voegen in OSO module. Let op: Daadwerkelijk alleen naam van de over te dragen leerling is in de plannen terug te vinden. VO kan gestelde problematiek en gekozen oplossingen met effect terugvinden in plannen. Alleen plannen toevoegen die voor VO nodig zijn te ontvangen (niet automatisch alle plannen doorsturen)</p>	
Intern	Extern
Extra hulp vanaf groep 6 JA / NEE	Begeleiding door hulpinstanties JA / NEE
Zo ja, op welk vakgebied? Welke hulp? Effect?	Zo ja, op welk vakgebied? Welke hulp? Effect?
Hulpplan bijgevoegd als bijlage JA / NEE	Hulpplan bijgevoegd als bijlage JA / NEE

Sociaal-emotionele- of gedragsproblematiek: ADHD, ADD, ASS, PDD-NOS, ODD, NLD, Faalangst, anders	
Stoornis gediagnosticeerd:	
Stoornis niet gediagnosticeerd: (wel een vermoeden door psycholoog / orthopedagoog)	
Datum diagnose:	
Testgegevens sociaal-emotioneel vanuit de NPV-J-2, SVL, LMT, PMTK-2, SEV (Bij PrO / LWOO verwijzing en indien relevant)	
Afname datum:	
Rapport bijgevoegd als bijlage JA / NEE	

Begeleiding: sociaal-emotioneel	
<p>2) *Indien plannen in ParnasSys worden gemaakt kan het volstaan deze plannen toe te voegen in OSO module. Let op: Daadwerkelijk alleen naam van de over te dragen leerling is in de plannen terug te vinden. VO kan gestelde problematiek en gekozen oplossingen met effect terugvinden in plannen. Alleen plannen toevoegen die voor VO nodig zijn te ontvangen (niet automatisch alle plannen doorsturen)</p>	
Intern	Extern
Extra hulp vanaf groep 6 JA / NEE	Begeleiding door hulpinstanties JA / NEE
Zo ja, welke hulp? Effect?	Zo ja, welke hulp? Effect?
Hulpplan bijgevoegd als bijlage JA / NEE	Hulpplan bijgevoegd als bijlage JA / NEE

Extra ondersteuning PO/VO	
Alleen invullen wanneer vraag met 'ja' beantwoord kan worden	
Is de leerling besproken in de preventieve bespreking? Zo ja, verslag preventieve bespreking als bijlage toevoegen	
Heeft de leerling in het PO een arrangement gehad? Zo ja, waarvoor? (OPP / Groeidocument als bijlage toevoegen)	
Heeft de leerling in het VO een arrangement nodig? Zo ja, waarvoor?	

Extra bijzonderheden	
Alleen invullen wanneer van toepassing	
Gezinssituatie	
Cognitief	
Sociaal-emotioneel	
Medisch	

Toegevoegde bijlagen:

- Leerlinganalyse uit ParnasSys (verplicht)
- Ontwikkelingsperspectief (OPP)/Groeidocument (verplicht indien aanwezig)
- Sociaal-emotionele vragenlijst: DVL*/ZIEN! (verplicht voor leerlingen die naar het PrO en LWOO gaan, wenselijk voor overige leerlingen) Bij ZIEN! is voor LWOO-aanvragen alleen de leerkrachtversie toegestaan.
- Verslag preventieve bespreking (verplicht indien aanwezig geweest bij preventieve bespreking)
- Rapportage onderzoeken:
- Hulpplannen vakgebied: (indien niet meegestuurd met OSO)
- Overig:

*Voor de DVL kan via SWV PasVOrm een code worden aangevraagd, waarna de vragenlijst ingevuld kan worden.

Ondertekening:

Datum :

Naam directeur :

Contactpersoon : Naam

: Mailadres

: Telefoonnummer

Een kopie van dit ingevulde onderwijskundig rapport is aan de ouders overhandigd? JA / NEE

Bijlage 2b

Onderwijskundig Rapport (OKR)

Toegevoegd aan standaard OSO uitwisseling (met optimaal gebruik maken van ParnasSys)

Onderwijskundig Rapport PO – VO Schooljaar 2018-2019

Wanneer ParnasSys optimaal wordt gebruikt kan de reeds gevoerde administratie aan OSO m.b.v. een bijlage worden toegevoegd. Het is dan niet nodig, of slechts minimaal, om reeds gevoerde administratie over te typen. Het blijft natuurlijk wel nodig het groepsoverzicht en de leerlingmap binnen ParnasSys goed op orde te hebben, ook midden groep 8.

Onder **optimaal gebruik** verstaan we:

- Het groepsoverzicht binnen ParnasSys is een kloppend beeld van de leerling, waarmee de leerkracht Voortgezet Onderwijs voldoende leerlinginformatie krijgt om de doorgaande lijn te kunnen garanderen, zoals afgesproken in deze brochure.
- Aan het groepsoverzicht zijn ook notities t.b.v. Voortgezet Onderwijs overdracht toegevoegd, wanneer deze nog niet bestonden.
- Relevante bestanden zoals (intelligentie)onderzoeken, medische informatie etc. staan in de leerlingenmap van deze leerling (in ParnasSys)
- De individuele begeleidingsplannen worden in ParnasSys gemaakt.

De techniek staat tot nog toe niet toe dat notities en ZIEN! automatisch koppelbaar zijn aan het OSO dossier. In de community van ParnasSys kun je op die wens stemmen. Het is nu dus nog nodig om een PDF overzicht te maken van de notities.

Scholen die met het ouderportaal werken kunnen de notities die worden overgedragen naar het VO open zetten op het ouderportaal. Wanneer je ouders toestaat dat ze ook mogen reageren op de opengestelde notities is het niet nodig hen hier een handtekening onder te laten zetten. Zien! kan helaas nog niet worden getoond op het ouderportaal. Het blijft dus nodig deze lijst te laten tekenen voor er overgedragen kan worden.

Werkwijze

- 1) Schrijf de leerling per 31-7 uit op het geadviseerde niveau naar de gewenste school binnen ParnasSys.
 - 2) U zet een overstapdossier klaar (OSO)
- 2a) **Binnen OSO sturen we de geboden begeleiding mee.**
- a. Selecteer de, voor het VO relevante plannen, m.b.t. geboden begeleiding op cognitief vlak (intern en extern)
 - b. Selecteer de, voor het VO relevante plannen, m.b.t. geboden begeleiding op sociaal emotioneel/ gedragsproblematiek (intern en extern)

3) Aan OSO worden de volgende bijlagen toegevoegd:

1) Notitieoverzicht ParnasSys (zelf overzicht maken en toevoegen als bijlage OSO)

1a) Notitie HGW

- Compenserende/ Stimulerende factoren
- Belemmerende factoren
- Onderwijsbehoeften
- Handelingssuggesties (Specifieke Onderwijsbehoeften per vakgebied (indien van toepassing))

1b) Notitie Gezondheid/ Medisch (overzicht vastgestelde problematiek of vermoeden hiervan. Ook allergie informatie etc.).

1c) Notitie Voortgezet Onderwijs: (schooladvies eventueel met verslag van afgerond traject)

1d) Notitie Algemene bijzonderheden: (bijvoorbeeld zeer afwijkende thuissituatie, anderszins)

1e) Verslag preventieve bespreking (verplicht indien aanwezig geweest op preventieve bespreking)

1f) Overige notities: indien (voor deze leerling) van toepassing

- 2) **Bijlagen** (uit leerlingmap ParnasSys), wanneer daar niet aanwezig vanaf server
- (Onderzoek) Cognitieve bijzonderheden/stoornis: dyslexie, dyscalculie, TOS, anders.
 - IQ-gegevens vanuit de NIO, WISC III, WNV-NL, SON-R of NDT
 - Onderzoeken/testgegevens m.b.t. sociaal-emotionele- en/of Gedragsproblematiek
 - OPP/ Groeidocument (verplicht wanneer leerling arrangement heeft gehad)
 - Leerlinganalyse (verplicht)
 - DVL*/ZIEN! (verplicht voor leerlingen die naar het PRO en LWOO gaan, wenselijk voor de andere niveaus)
Bij Zien! is voor LWOO-aanvragen alleen de leerkrachtversie toegestaan.
 - Verslag preventieve bespreking (alleen verplicht wanneer leerling hier is besproken)

*Voor de DVL kan via SWV PasVOorm een code worden aangevraagd, waarna de vragenlijst ingevuld kan worden.

Deze onderstaande zaken dienen alleen ingevuld te worden indien van toepassing en kunnen ook toegevoegd worden aan notitie VO.

Extra bijzonderheden	
Alleen invullen wanneer van toepassing en wanneer niet opgenomen in andere notities binnen ParnasSys	
Gezinssituatie	
Cognitief	
Sociaal-emotioneel	
Medisch	